

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Revr 509/14-2

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Katarine Buljan predsjednice vijeća, Aleksandra Peruzovića člana vijeća, Viktorije Lovrić članice vijeća, Branka Medančića člana vijeća i suca izvjestitelja i Marine Paulić članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja N. M. iz P., zastupanog po punomoćniku I. V., odvjetniku u P., protiv tuženice Osnovne škole M. V. iz L., zastupane po punomoćnici I. Z., odvjetnici u Zajedničkom odvjetničkom uredu I. Z. i I. Z. B. iz L., radi utvrđenja nedopuštenim otkaza ugovora o radu te vraćanja na rad i isplate, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Županijskog suda u Puli-Pola posl. br. GŽ-2942/13-2 od 9. prosinca 2013., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Labinu posl. br. P-31/13 od 20. lipnja 2013., na sjednici vijeća održanoj 18. studenoga 2014.,

p r e s u d i o j e :

Revizija tužitelja odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

Drugostupanjskom presudom odbijena je žalba tužitelja i potvrđena prvostupanjska presuda kojom su odbijeni tužbeni zahtjevi koji glase:

„I. Utvrđuje se da je otkaz ugovora o radu Klasa: 112-02/11-01/41 Ur. br.: 2144-15-01-11-1 od 01. listopada 2011. godine, kojeg je tuženik dao tužitelju temeljem obavijesti o prestanku radnog odnosa od 10. siječnja 2013. godine nedopušten i nezakonit te da radni odnos tužitelja kod tuženika nije prestao, pa se ista odluka poništava, a tuženiku se nalaže da tužitelja u roku od 8 dana vrati na posao te da mu prizna sva prava iz radnog odnosa, kao da otkaza nije ni bilo.

II. Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati naknadu plaće u bruto iznosu od 8.908,62 kn mjesečno od dana 11. siječnja 2013. godine, pa do vraćanja tužitelja na rad, koji iznos naknade plaće dopijeva 15.-tog u mjesecu za prethodni mjesec, uvećan za zakonske zatezne

kamate po stopi koja se određuje na način da se eskontna stopa HNB-a koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu uveća za pet postotnih poena, a koje kamate teku od dana dospijeca svakog pojedinog mjesečnog iznosa pa do isplate, s time da je iznose dospjele do pravomoćnosti ove presude tuženik dužan isplatiti odjednom, u roku od 8 dana, a buduće iznose kako isti budu dospijevali.“,

dok je tužitelju naloženo da na ime naknade parničnog troška tuženici isplati 2.500,00 kn.

Protiv drugostupanjske presude tužitelj je izjavio reviziju zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Prijedlog tužitelja je da se drugostupanjska presuda preinači tako da se prihvati tužbeni zahtjev, eventualno da se ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Tuženica nije odgovorila na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud pobijanu drugostupanjsku presudu ispitao je u smislu odredbe čl. 392.a. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11 - dalje: ZPP-a), a koja se na temelju odredbe čl. 53. st. 4. u svezi s odredbom čl. 36. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", broj 57/11) i odredbom čl. 102. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a („Narodne novine“, broj 25/13) primjenjuje na ovaj spor, samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

Nije ostvaren jedini revizijski razlog: pogrešne primjene materijalnog prava.

Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kada sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio (čl. 356. ZPP-a).

Predmet spora je zahtjev tužitelja na utvrđenje nedopuštenim (kako tužitelj drži) otkaza Ugovora o radu sklopljenog s tuženicom 1. listopada 2011., a kojeg je tuženica „dala tužitelju temeljem obavijesti o prestanku radnog odnosa od 10. siječnja 2013.“, te da radni odnos tužitelja kod tuženice nije prestao, kumuliran s zahtjevom da se tuženici naloži vratiti tužitelja na posao te priznati mu sva prava iz radnog odnosa („kao da otkaza nije ni bilo“) i isplatiti mu naknadu plaće koja bi mu pripadala da mu Ugovor o radu nije otkazan.

U postupku koji je prethodio ovome utvrđeno je:

- da je 1. listopada 2011. tužitelj sklopio s tuženicom Ugovor o radu na neodređeno vrijeme za rad na radnom mjestu učitelja kemije-biologije-prirode, te u skladu s tim Ugovorom radio kod tuženice,

- da je u točki IV. Ugovora određeno da se sklapa na neodređeno i puno radno vrijeme, sve uz uvjet da tužitelj u zakonskom roku položi stručni ispit za učitelje i stručne suradnike,

- da je nakon što je odradio pripravnički staž (do 13. siječnja 2012.), tuženica prijavila tužitelja Ministarstvu prosvjete i športa za polaganje stručnog ispita učitelja i stručnih suradnika osnovnih i srednjih škola - i to (prema prethodnom odabiru i prijavi tužitelja) iz nastavnog predmeta kemije,

- da tužitelju nije dopušteno „pristupiti polaganju stručnog ispita iz kemije“ jer je utvrđeno da nema odgovarajuću vrstu stručne spreme za obavljanje poslova učitelja kemije u osnovnoj školi,

- da tužitelj u konačnom nije položio stručni ispit za učitelje i stručne suradnike u roku određenom Ugovorom o radu i zakonom, odnosno do 10. siječnja 2013.,

- da je 10. siječnja 2013. tuženica dostavila tužitelju obavijest o prestanku radnog odnosa, s obrazloženjem da mu je Ugovor o radu prestao jer nije položio stručni ispit u roku utvrđenom Ugovorom.

Sporno je u revizijskom stupnju je li Ugovor o radu kojeg je tužitelj sklopio s tuženicom prestao na valjan i zakonit (dopušten) način.

Na temelju navedenih činjeničnih utvrđenja drugostupanjski sud je zahtjeve tužitelja ocijenio neosnovanim i (potvrđivanjem prvostupanjske presude) odbio - i time je pravilno primijenio materijalno pravo.

Naime, nižestupanjski sudovi su predmet spora pravilno raspravili prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ("Narodne novine", broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12 - uredba, 16/12 i 86/12 i 126/12 - pročišćeni tekst - dalje: ZOOOSŠ-a), i to:

- odredbama čl. 108., kojima je propisano: (u stavku 1.) „Osoba koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala zasniva radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika kao pripravnik.“, (stavak 2.) „Pripravnički staž traje godinu dana u kojem razdoblju se pripravnik osposobljava za samostalni rad.“, (u stavku 3.) „Pripravnik je dužan položiti stručni ispit u roku od godine dana od isteka pripravničkog staža.“, (u stavku 4.) „Pripravniku koji ne položi stručni ispit u roku od godine dana od dana isteka pripravničkog staža radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.“,

- odredbama čl. 164., kojima je propisano: (u stavku 1.) „Provedbene propise na temelju ovog Zakona ministar će donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.“, (u stavku 2.) „Provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine", broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05) i Zakona o srednjem školstvu ("Narodne novine", broj 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa na temelju ovog Zakona, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.“,

te prema Pravilniku o polaganju stručnog ispita učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu i nastavnika u srednjem školstvu ("Narodne novine", broj 88/03 - dalje:

Pravilnik), koji se ovdje primjenjuje na temelju prethodno navedene odredbe čl. 164. st. 2. ZOOOSŠ-a i kojim su propisani „način i uvjeti ostvarivanja pripravničkog staža te način i uvjeti polaganja stručnog ispita učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu i nastavnika u srednjem školstvu“, i to:

- odredbi čl. 9. stavak 1., prema kojoj: „Pripravnici sa završenim dvopredmetnim studijem odabiru jedan nastavni predmet za pripravnički staž i stručni ispit.“,

- odredbi čl. 14. stavak 1., prema kojoj: „Nakon ostvarenog programa pripravničkog staža, škola prijavljuje pripravnika za stručni ispit. Ispit se prijavljuje Ministarstvu - Zavodu na prijavnici (Tiskanica SI-3).“.

Obzirom da je radni odnos ugovorni odnos i zasniva se na ugovoru o radu kojim se suglasnošću volja stranaka uređuju prava i obveze zaposlenika i poslodavca, tužitelj je bio u obvezi poštovati ono što je htio i Ugovorom o radu prihvatio: da mu radni odnos ne bi prestao istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita - na temelju zakonske odredbe iz ZOOOSŠ-a i Ugovora, a to je ovdje bilo 10. siječnja 2013., trebao je ispuniti uvjet iz Ugovora i (ujedno) odredbe čl. 108. st. 3. ZOOOSŠ-a te položiti stručni ispit do 10. siječnja 2013.

Tužitelju je ispunjenje Ugovora omogućeno: on je (od mogućih nastavnih predmeta kemije-biologije-prirode) „izabrao i upisao“ (prema sadržaju Tiskanica SI-3 iz Pravilnika) ili odabrao (prema navedenoj odredbi čl. 9. stavak 1. Pravilnika, koja ga je na takav odabir obvezivala) kemiju kao nastavni predmet za stručni ispit, a tuženica je ispunila svoju obvezu iz odredbe čl. 14. stavak 1. istog Pravilnika - prijavila ga je za stručni ispit iz po njemu odabranog predmeta (jer nije imala niti osnove u postupanju prema odredbi čl. 14. stavak 1. Pravilnika prijaviti ga iz drugog ili iz dva ili više predmeta).

Konačno, obzirom da se uvjet iz Ugovora i (ujedno) odredbe čl. 108. st. 3. ZOOOSŠ-a ipak (i uz postupanje tužitelja i tuženice prema Pravilniku) nije ostvario - jer tužitelj stručni ispit nije položio do 10. siječnja 2013., to je ostvaren razlog iz odredbe čl. 108. st. 4. ZOOOSŠ-a: tužitelju je na temelju te odredbe ZOOOSŠ-a, koja se ovdje (glede načina prestanka radnog odnosa učitelja koji ne položi stručni ispit u zadanom i zakonskom roku) primjenjuje kao specijalna u odnosu na odredbe Zakona o radu ("Narodne novine", broj 149/09, 61/11 i 82/12) kojima se uređuje prestanak Ugovora o radu, radni odnos prestao istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.

Revidentu je pritom za odgovoriti da (u odnosu na prestanak Ugovora o radu sklopljenog s tuženicom) tuženica ne može snositi štetne posljedice činjenice što on nije imao niti uvjete za polaganje stručnog ispita iz nastavnog predmeta kojeg je odabrao za taj ispit - jer ona nije imala osnove utjecati na njegov odabir kao niti na stjecanje tih uvjeta.

Slijedom iznijetog, a budući da nije osnovan tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje nedopuštenim (kako on navodi) danog mu otkaza Ugovora o radu kojeg je sklopio s tuženicom, nije osnovan niti zahtjev (kojeg tužitelj vezuje uz tvrdnju da je taj otkaz nedopušten i da ugovor egzistira) za utvrđenje da mu radni odnos nije prestao - kao niti zahtjev na obvezivanje tuženice vratiti ga na rad i isplatiti mu utužene iznose naknade plaće.

Stoga, a kako ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, to je reviziju tužitelja valjalo odbiti kao neosnovanu (na temelju odredbe čl. 393. ZPP-a).

Zagreb, 18. studenoga 2014.

Predsjednica vijeća:
Katarina Buljan, v.r.